

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ КИЇВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

08.06.2016

м. Київ

№ 30

Справа № 964/20-р-02-07-16

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Київського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 964/20-р-02-07-16 про порушення Київською міською радою (ідентифікаційний код 22883141) законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних узгоджених дій органу місцевого самоврядування, що полягають у встановленні обмежень на здійснення окремих видів діяльності та реалізацію певних видів товарів і подання з попередніми висновками Четвертого відділу досліджень та розслідувань від 13.05.2016 № 48/ПС-02-07 у зазначеній справі,-

ВСТАНОВИЛА:

Київським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) розглядається заява підприємців міста Києва (вх. Відділення від 21.03.2016 № 01-10-117-К) стосовно вжиття заходів органами Антимонопольного комітету України задля недопущення вчинення Київською міською радою (ідентифікаційний код 22883141) порушень законодавства про захист економічної конкуренції при прийнятті рішення, зокрема щодо повної заборони продажу пива та алкогольної продукції в тимчасових спорудах міста Києва (далі – Заява).

За результатами аналізу інформації, викладеної в Заяві було встановлено, що до порядку денного сесії Київської міської ради (далі – КМР або Рада) планується включити розгляд проекту рішення Київської міської ради від 23.02.2016 "Про обмеження реалізації алкогольних, слабоалкогольних напоїв та пива на території м. Києва", яким планується тимчасово обмежити торгівлю алкогольних, слабоалкогольних напоїв та пива у малих архітектурних формах, тимчасових спорудах торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення на території міста Києва, суб'єктам господарювання, які зареєстровані в установленому порядку та мають ліцензію на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями, отриману згідно з вимогами законодавства України, шляхом повної заборони їх реалізації.

Відповідно до пункту 9 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правил розгляду справ),

Антимонопольному комітету України підвідомчі справи про порушення у вигляді антиконкурентних дій центральних органів виконавчої влади, обласних Київської та Севастопольської міських держаних адміністрацій, органів місцевого самоврядування відповідного рівня.

Відділення листом від 25.03.2016 № 02-07/1073 звернулось до Антимонопольного комітету України (далі – Комітет) щодо надання відповідних повноважень на проведення дослідження з питань, порушених у Заяві.

Дорученням Комітету від 11.04.2016 № 12-01/1773 (вх. Відділення від 11.04.2016 № 01-03-1044) Відділення уповноважене провести дослідження на предмет наявності в діях Київської міської ради ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції при прийнятті рішень, які встановлюють обмеження (заборону) самостійного ведення господарської діяльності з реалізації товару, зокрема алкогольних, слабоалкогольних напоїв та пива шляхом заборони їх реалізації у малих архітектурних формах, тимчасових спорудах торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення на території м. Києва та у разі виявлення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції вжити заходів відповідно до чинного законодавства.

Крім того, до Відділення надійшли заяви:

- громадської організації "Комітет порятунку бізнесу м. Києва" від 03.02.2016 № 20 (вх. Відділення від 15.03.2016 № 01-11-56), яка скерована до Відділення дорученням Комітету від 09.03.2016 № 8-01/2123;

- Міжфракційного депутатського об'єднання "Депутатський контроль" від 01.04.2016 № ДК-014087 (вх. Відділення від 12.04.2016 № 01-01-18-Д), яка скерована до Відділення дорученням Комітету від 11.04.2016 № 1.1/325;

- Тімінської Оксани Михайлівни (вх. Відділення від 20.04.2016 № 01-10-173-Т), яка скерована до Відділення дорученням Комітету від 19.04.2016 № 8-01/3641;

- Бачінського Юрія Івановича (вх. Відділення від 20.04.2016 № 01-10-169-Б), яка скерована до Відділення дорученням Комітету від 18.04.2016 № 8-01/3606;

- Іванченко С.В. (вх. Відділення від 20.04.2016 № 01-10-168-І), яка скерована до Відділення дорученням Комітету від 18.04.2016 № 8-01/3605;

- Денисенко Любові Михайлівни (вх. Відділення від 20.04.2016 № 01-10-167-Д), яка скерована до Відділення дорученням Комітету від 18.04.2016 № 8-01/3604;

- Торохтій Земфіри Чингізівни (вх. Відділення від 20.04.2016 № 01-11-93), яка скерована до Відділення дорученням Комітету від 18.04.2016 № 8-01/3601;

- Тіщенко Андрія Анатолійовича (вх. Відділення від 20.04.2016 № 01-11-92), яка скерована до Відділення дорученням Комітету від 18.04.2016 № 8-01/3599;

- Ковальнової Наталії Олегівни (вх. Відділення від 20.04.2016 № 01-11-91), яка скерована до Відділення дорученням Комітету від 18.04.2016 № 8-01/3603;

- Думнич Марти Іванівни (вх. Відділення від 20.04.2016 № 01-11-90), яка скерована до Відділення дорученням Комітету від 18.04.2016 № 8-01/3602;

- Євенко Наталії Олександрівни (вх. Відділення від 20.04.2016 № 01-10-166-Є), яка скерована до Відділення дорученням Комітету від 18.04.2016 № 8-01/3607;

- Шульги Ірини Геннадіївни (вх. Відділення від 20.04.2016 № 01-10-165-Ш), яка скерована до Відділення дорученням Комітету від 18.04.2016 № 8-01/3608;

- Шипотінника Олега Олексійовича (вх. Відділення від 21.04.2016

№ 01-10-174-Ш), яка скерована до Відділення дорученням Комітету від 21.04.2016 № 8-01/3706;

- Хамади Марії Іванівни (вх. Відділення від 22.04.2016 № 01-11-97), яка скерована до Відділення дорученням Комітету від 22.04.2016 № 8-01/3757;

- Всеукраїнської громадської організації "Спілка підприємців малих, середніх і приватизованих підприємств України" на виконання доручення Комітету від 22.04.2016 № 8-01/3768 (вх. Відділення від 26.04.2016 № 01-11-102);

- Громадської спілки "Національна організація роздрібної торгівлі" (вх. Відділення від 22.04.2016 № 01-11-1183);

- Бакуменка Андрія Сергійовича (вх. Відділення від 26.04.2016 № 01-10-176-Б), яка скерована до Відділення дорученням Комітету від 25.04.2016 № 8-01/3815;

- Бакун Алли Вікторівни (вх. Відділення від 26.04.2016 № 01-10-178-Б), яка скерована до Відділення дорученням Комітету від 22.04.2016 № 8-01/3761;

- Тяска Олександра Васильовича (вх. Відділення від 26.04.2016 № 01-11-101), яка скерована до Відділення дорученням Комітету від 22.04.2016 № 8-01/3818;

- Громадської спілки "Асоціація власників малого та середнього бізнесу м. Києва" (вх. Відділення від 28.04.2016 № 01-11-104).

За результатами проведеного дослідження на предмет наявності в діях Київської міської ради ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції при прийнятті рішень, які встановлюють обмеження (заборону) самостійного ведення господарської діяльності з реалізації товару, Відділенням встановлено, що 17.03.2016 Київською міською радою прийнято рішення № 237/237 "Про деякі питання розміщення тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності в м. Києві" (далі – Рішення № 237/237), яке було оприлюднено в газеті Київської міської ради "Хрещатик" від 12.04.2016 за № 39(4809).

Проаналізувавши Рішення № 237/237, Відділенням виявлені положення, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію на ринку роздрібної торгівлі алкогольними напоями на території м. Києва.

У зв'язку з цим, розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 22.04.2016 № 20-р, розпочато розгляд справи № 964/20-р-02-07-16 за ознаками порушення Київською міською радою законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 та абзацом другим частини другої статті 15 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, що полягають у встановленні обмежень на здійснення окремих видів діяльності та реалізацію певних видів товарів.

У ході збирання та аналізу доказів, направлених на всебічне, повне і об'єктивне з'ясування всіх обставин справи, Відділенням встановлено наступне.

Відповідно до частини другої статті 24 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", правовий статус місцевого самоврядування в містах Києві та Севастополі, а також в Автономній Республіці Крим визначається Конституцією України та цим Законом з особливостями, передбаченими законами про міста Київ і Севастополь.

Закон України "Про столицю України – місто-герой Київ" визначає спеціальний статус міста Києва як столиці України, особливості здійснення виконавчої влади та місцевого самоврядування у місті відповідно до Конституції України, законів України.

Статтею 5 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" визначено, що система місцевого самоврядування включає:

- територіальну громаду;
- сільську, селищну, міську раду;
- сільського, селищного, міського голову;
- виконавчі органи сільської, селищної, міської ради;
- старосту;
- районні та обласні ради, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст;
- органи самоорганізації населення.

Відповідно до частини першої статті 10 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.

Згідно зі статтею 6 Закону України "Про столицю України – місто-герой Київ" місцеве самоврядування у місті Києві здійснюється територіальною громадою міста як безпосередньо, так і через Київську міську раду, районні в місті ради (у разі їх утворення) та їх виконавчі органи.

Порядок діяльності Київської міської ради встановлено Регламентом Київської міської ради, який затверджений рішенням Київської міської ради від 12.11.2014 № 351/351 "Про Регламент Київської міської ради" (далі – Регламент).

Відповідно до статті 1 Регламенту Київська міська рада є представницьким органом місцевого самоврядування, що представляє територіальну громаду міста Києва та здійснює від її імені та в її інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування. Рада є юридичною особою.

Отже, Київська міська рада є органом місцевого самоврядування.

Згідно з частиною другою статті 19 Конституції України органи місцевого самоврядування та їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Частиною третьою статті 24 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" передбачено, що органи місцевого самоврядування та їх посадові особи діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України, та керуються у своїй діяльності Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, а в Автономній Республіці Крим – також нормативно-правовими актами Верховної Ради і Ради міністрів Автономної Республіки Крим, прийнятими у межах їхньої компетенції.

Статтею 4 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" зазначено, що одним із основних принципів місцевого самоврядування є законність.

Відносини органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю із суб'єктами господарювання; суб'єктів господарювання з іншими суб'єктами господарювання, із споживачами, іншими юридичними та фізичними особами у зв'язку з економічною конкуренцією регулюються Законом України "Про захист економічної конкуренції" (стаття 2 Закону України "Про захист економічної конкуренції"). Цей Закон застосовується до відносин, які впливають чи можуть вплинути на економічну конкуренцію на території України.

Згідно з приписами частини другої статті 4 Закону України "Про захист економічної конкуренції" органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

Таким чином, відповідно до вказаних законодавчих норм, реалізація Київською міською радою покладених на неї повноважень, має здійснюватись з дотриманням вимог чинного законодавства, у тому числі Закону України "Про захист економічної конкуренції".

Згідно з частиною дванадцятою статті 59 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування, які відповідно до закону є регуляторними актами, розробляються, розглядаються, приймаються та оприлюднюються у порядку, встановленому Законом України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності".

У статті 4 Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності" визначені основні принципи державної регуляторної політики, зокрема:

доцільність – обґрунтована необхідність державного регулювання господарських відносин з метою вирішення існуючої проблеми;

адекватність – відповідність форм та рівня державного регулювання господарських відносин потребі у вирішенні існуючої проблеми та ринковим вимогам з урахуванням усіх прийнятних альтернатив;

ефективність – забезпечення досягнення внаслідок дії регуляторного акта максимально можливих позитивних результатів за рахунок мінімально необхідних витрат ресурсів суб'єктів господарювання, громадян та держави;

збалансованість – забезпечення у регуляторній діяльності балансу інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави;

передбачуваність – послідовність регуляторної діяльності, відповідність її цілям державної політики, а також планам з підготовки проектів регуляторних актів, що дозволяє суб'єктам господарювання здійснювати планування їхньої діяльності;

прозорість та врахування громадської думки – відкритість для фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань дій регуляторних органів на всіх етапах їх регуляторної діяльності, обов'язковий розгляд регуляторними органами ініціатив, зауважень та пропозицій, наданих у встановленому законом порядку фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями, обов'язковість і своєчасність доведення прийнятих регуляторних актів до відома фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, інформування громадськості про здійснення регуляторної діяльності.

Разом з тим, проаналізувавши Рішення № 237/237, Відділенням встановлено, що, згідно з пунктом 1 Рішення № 237/237 **забороняється** продаж алкогольних напоїв **у тимчасових спорудах торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності в м. Києві.**

При цьому, пунктом 7 Рішення № 237/237 **забороняється в тимчасових спорудах торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності в м. Києві продаж алкогольних виробів на розлив, окрім пива.**

Основні засади державної політики щодо регулювання, зокрема, роздрібної торгівлі алкогольними напоями, забезпечення їх високої якості та захисту здоров'я громадян, а також посилення боротьби з незаконним виробництвом та обігом алкогольних напоїв і тютюнових виробів на території України визначає

Закон України "Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів" (далі – Закон).

Статтею 1 *Закону* визначено, що:

- алкогольні напої – продукти, одержані шляхом спиртового бродіння цукровмісних матеріалів або виготовлені на основі харчових спиртів з вмістом спирту етилового понад 0,5 відсотка об'ємних одиниць, які зазначені у товарних позиціях 2203, 2204, 2205, 2206, 2208 згідно з УКТ ЗЕД, а також з вмістом спирту етилового 8,5 відсотка об'ємних одиниць та більше, які зазначені у товарних позиціях 2103 90 30 00, 2106 90 згідно з УКТ ЗЕД (аналогічне тлумачення алкогольним напоям надає підпункт 14.1.5 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України);

- пиво – насичений діоксидом вуглецю пінистий алкогольний напій із вмістом спирту етилового від 0,5 відсотка об'ємних одиниць, отриманий під час бродіння охмеленого сусла пивними дріжджами, що відноситься до товарної групи УКТ ЗЕД за кодом 2203.

Додатком до Закону України "Про Митний тариф України" визначено, що алкогольні напої класифікуються в товарних позиціях 2203-2206 або в товарній позиції 2208. Таким чином, товарна група УКТ ЗЕД за кодом 2203, а саме пиво із солоду (солодове) із вмістом спирту етилового від 0,5 відсотка об'ємних одиниць визначено алкогольним напоєм.

Законом, а також Правилами роздрібної торгівлі алкогольними напоями, які затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 30 липня 1996 р. № 854 (далі – Правила) в частині визначення основних понять і термінів встановлено, що роздрібна торгівля – це діяльність по продажу товарів безпосередньо громадянам та іншим кінцевим споживачам для їх особистого некомерційного використання незалежно від форми розрахунків, у тому числі на розлив у ресторанах, кафе, барах, інших суб'єктах господарювання громадського харчування.

Продаж алкогольних напоїв на розлив для споживання на місці дозволяється тільки суб'єктам господарювання громадського харчування та спеціалізованим відділам, що мають статус суб'єктів господарювання громадського харчування, підприємств з універсальним асортиментом товарів (Стаття 15-3 *Закону*).

При цьому, обмеження (заборона) реалізації алкогольних напоїв, в тому числі на розлив, не залежить від виду об'єкта торгівлі (тимчасова чи капітальна споруда).

В той же час, пунктом 7 Рішення № 237/237 дозволяється продаж пива на розлив в тимчасових спорудах, тоді як пунктом 1 Рішення № 237/237 забороняється продаж алкогольних напоїв, в тому числі й пива, у **тимчасових спорудах торговельного**, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності в м. Києві.

Відповідно до статті 15 *Закону* роздрібна торгівля алкогольними напоями (крім столових вин) або тютюновими виробами може здійснюватися суб'єктами господарювання всіх форм власності, у тому числі їх виробниками, за наявності у них ліцензій.

Приписами статті 1 *Закону* визначено, що ліцензія (спеціальний дозвіл) – документ державного зразка, який засвідчує право суб'єкта господарювання на провадження одного із зазначених у цьому Законі видів діяльності протягом визначеного строку.

Також, у статті 15 *Закону* вказано, що для отримання ліцензії суб'єкт господарювання повинен звернутись до органу виконавчої влади, який

уповноважений Кабінетом Міністрів України із відповідною заявою, у якій зазначається вид господарської діяльності, на провадження якого заявник має намір отримати ліцензію (імпорт, експорт, оптова чи роздрібна торгівля). У заяві про видачу ліцензії на роздрібну торгівлю алкогольними напоями, додатково зазначається адреса місця торгівлі, перелік реєстраторів розрахункових операцій, які знаходяться у місці торгівлі та інформація про них.

Вимагати представлення інших документів, крім зазначених у цьому Законі забороняється.

Отже, ліцензія видається в незалежності від того, чи роздрібна реалізація алкогольних напоїв буде здійснюватись в тимчасовій споруді чи в стаціонарному магазині.

Згідно із абзацом чотирнадцятим статті 1 *Закону* місце торгівлі – це місце реалізації товарів, у тому числі на розлив, в одному торговому приміщенні (будівлі) за місцем його фактичного розташування, для тютюнових виробів та пива – без обмеження площі, для алкогольних напоїв, крім пива, – торговельною площею не менше 20 кв. метрів.

Стаття 15-3 *Закону* встановлює вичерпний перелік обмежень щодо продажу пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв, вин столових та тютюнових виробів, а саме, забороняється продаж пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв, вин столових та тютюнових виробів:

- 1) особами, які не досягли 18 років;
- 2) особам, які не досягли 18 років;
- 3) у приміщеннях та на території навчальних закладів, закладів охорони здоров'я, крім ресторанів, що знаходяться на території санаторіїв;
- 4) у приміщеннях спеціалізованих торговельних організацій, що здійснюють торгівлю товарами дитячого асортименту або спортивними товарами, а також у відповідних відділах (секціях) універсальних торговельних організацій;
- 5) у закритих спортивних спорудах (крім пива у пластиковій тарі);
- 6) з торгових автоматів;
- 7) на полицях самообслуговування (крім тютюнових виробів у блоках та алкогольних, слабоалкогольних напоїв, вин столових, пива);
- 8) поштучно (для тютюнових виробів, крім сигар);
- 9) у споживчих упаковках, що містять менш як 20 сигарет;
- 10) з рук;
- 11) у невизначених для цього місцях торгівлі.

Пункт 9 *Правил* також, встановлює, що роздрібна торгівля алкогольними напоями забороняється:

- у приміщеннях та на території навчальних закладів, закладів охорони здоров'я, крім ресторанів, що розміщені на території санаторіїв;
- у приміщеннях спеціалізованих торговельних організацій, що здійснюють торгівлю товарами дитячого асортименту або спортивними товарами, а також у відповідних відділах (секціях) універсальних торговельних організацій;
- у закритих спортивних спорудах (крім пива у пластиковій тарі);
- з торгових автоматів;
- з рук;
- у невизначених для цього місцях.

Прийняття Київською міською радою Рішення № 237/237 стосовно заборони продажу алкогольних напоїв, у тимчасових спорудах торговельного, побутового,

соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності в м. Києві є діями Київської міської радою, які направлені саме на визначення місць, в яких такий продаж забороняється.

Слід зазначити, що відповідно до *Закону* (з урахуванням змін внесених *Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження споживання і продажу пива та слабоалкогольних напоїв"* від 21.01.2010 № 1824-VI) органи місцевого самоврядування не наділені повноваженнями самостійно визначати місця, в яких продаж алкогольних напоїв обмежується та/або забороняється.

Крім того, у *Законі* відсутні обмеження в частині торгівлі алкогольними напоями за такими ознаками, як характеристика споруд (капітальні та/або тимчасові), а також *Закон* не визначає тимчасові споруди торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності, місцями, де забороняється роздрібна торгівля алкогольними напоями.

Суб'єкти господарювання, незалежно від організаційно-правової форми, місця провадження господарської діяльності (тимчасова споруда, стаціонарний магазин, великий супермаркет) здійснюють роздрібну торгівлю алкогольними напоями за умови наявності у них ліцензії.

Такі суб'єкти господарювання є конкурентами на ринку роздрібною торгівлі алкогольними напоями на території міста Києва.

Рішення № 237/237 призведе до усунення з ринку великої кількості суб'єктів господарювання, які здійснюють свою підприємницьку діяльність з роздрібною торгівлі алкогольними напоями у тимчасових спорудах на території міста Києва та мають всі необхідні дозвільні документи на розміщення тимчасових споруд, сплачують кошти до бюджету (пайова участь, ліцензії, акцизні збори).

При цьому положення пунктів 1 та 7 Рішення № 237/237 не обмежують (не забороняють) реалізацію алкогольних напоїв в інших місцях роздрібною торгівлі (супермаркети, невеликі магазинчики, які розташовані в житлових кварталах, на перших поверхах житлових будинків).

Тобто, суб'єктам господарювання, які здійснюють реалізацію алкогольних напоїв в тимчасових спорудах торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності в м. Києві створюються несприятливі умови діяльності порівняно з іншими суб'єктами господарювання, які здійснюють реалізацію алкогольних напоїв не в тимчасових спорудах м. Києва.

Київська міська рада в особі Департаменту промисловості та розвитку підприємництва виконавчого органу КМР (Київської міської державної адміністрації) у відповідь на вимогу голови Відділення від 10.05.2016 № 02-07/1654, листом від 23.05.2015 № 052-4747 повідомила, що станом на 20.05.2016 згідно з бази МІАС ЗМД "Містобудівний кадастр Києва" Департаментом містобудування та архітектури виконавчого органу КМР (Київської міської державної адміністрації) укладено 1 569 договорів щодо пайової участі в утриманні об'єктів благоустрою з функціональним призначенням – продаж тютюнових виробів, пива, алкогольних та слабоалкогольних напоїв.

У 2014 році до бюджету міста Києва було перераховано 34 079 512,20 грн як сплата (внесок) пайової участі; у 2015 році ця сума склала – 69 247 295,98 грн.

Крім того, відповідно до статті 15 *Закону* плата за ліцензію на роздрібну торгівлю алкогольними напоями, крім сидру та перрі (без додання спирту), становить 8 000 гривень на кожний окремий, зазначений в ліцензії електронний контрольно-

касовий апарат (книгу обліку розрахункових операцій), що знаходиться у місці торгівлі. Плата за ліцензії на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями і тютюновими виробами справляється щоквартально рівними частками і зараховується до місцевих бюджетів згідно з чинним законодавством.

Конституційні основи правового господарського порядку в Україні становлять: зокрема право кожного на підприємницьку діяльність, не заборонену законом, визначення виключно законом правових засад і гарантій підприємництва; забезпечення державою захисту конкуренції у підприємницькій діяльності, недопущення зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірного обмеження конкуренції та недобросовісної конкуренції, визначення правил конкуренції та норм антимонопольного регулювання виключно законом; визнання і дія в Україні принципу верховенства права (частина друга статті 5 Господарського кодексу України).

Загальними принципами господарювання в Україні відповідно до статті 6 Господарського кодексу України є:

- забезпечення економічної багатоманітності та рівний захист державою усіх суб'єктів господарювання;
- свобода підприємницької діяльності у межах, визначених законом;
- заборона незаконного втручання органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у господарські відносини.

Частиною четвертою статті 12 Господарського кодексу України визначено, що обмеження щодо здійснення підприємницької діяльності, а також перелік видів діяльності, в яких забороняється підприємництво, встановлюються Конституцією України та законом.

Підприємці мають право без обмежень самостійно здійснювати будь-яку підприємницьку діяльність, яку не заборонено законом. Особливості здійснення окремих видів підприємництва встановлюються законодавчими актами (частина перша, друга статті 43 Господарського кодексу України).

Відповідно до статті 23 Господарського кодексу України не допускається видання правових актів органів місцевого самоврядування, якими встановлюються не передбачені законом обмеження щодо обігу окремих товарів (послуг) на території відповідних адміністративно-територіальних одиниць.

Згідно зі статтею 42 Конституції України кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція.

За результатами збору та аналізу доказів складено Подання від 13.05.2016 № 48/ПС-02-07 з попередніми висновками у справі № 964/20-р-02-07-16 (далі – Подання). Копію Подання було направлено на адресу Київської міської ради (лист від 13.05.2016 № 02-07/1709/21, заявникам (лист від 13.05.2016 № 02-07/1709/20) та третім особам (лист від 13.05.2016 № 02-07/1709 (згідно з переліком).

На Подання Київська міська рада в особі Комісії з питань торгівлі, підприємництва та регуляторної політики повідомила, зокрема наступне:

Для врегулювання спірного питання заборони на продаж алкоголю, Комісія з питань торгівлі, підприємництва та регуляторної політики Київської міської ради підготувала проект рішення, яким пропонується внесення змін до Рішення № 237/237, зокрема зазначеним проектом передбачено, що власники тимчасових споруд, які

отримали ліцензію на роздрібну торгівлю алкогольними напоями, строк дії якої не сплинув до набрання чинності цим рішенням, мають право здійснювати роздрібну торгівлю алкогольними напоями до кінця строку ліцензії. Разом з тим, цей проект рішення не був підтриманий на сесії Київської міської ради.

Такі пояснення Київської міської ради не спростовують висновків, зроблених Відділенням за результатами розгляду справи.

Крім того, прийняття запропонованих змін до Рішення № 237/237 не усуває порушення законодавства про захист економічної конкуренції щодо якого розглядалась справа та суперечить нормам Конституції та законодавству України, яке регулює, зокрема, діяльність з роздрібною торгівлю алкогольними напоями.

Листом б/д, б/н (вх. Відділення від 27.05.2016 № 01-11-114) заявники повідомили, зокрема про те, що підприємці м. Києва в повному обсязі підтримують зміст Подання.

Крім того, до свого листа заявники додали копію листа Державної фіскальної служби України від 19.04.2016 № 4040/к/93-39-21-06-14, у якому, зокрема зазначено, що прийняття запропонованих пропозицій Київської міської ради щодо тимчасового обмеження торгівлі алкогольними, слабоалкогольними напоями та пивом у малих архітектурних формах, тимчасових спорудах торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення на території міста Києва шляхом заборони їх реалізації може призвести до проявів корупції у сфері продажу алкогольних, слабоалкогольних напоїв та пива, зменшення реалізації алкогольних напоїв і, як наслідок, до зменшення надходжень до бюджету.

Також, у своєму листі заявники зазначили й інші проблемні, як на думку заявників, питання, що пов'язанні з прийняттям Київською міською радою нормативних актів в сфері торгівлі алкогольними напоями у тимчасових спорудах.

Разом з тим, порушенні заявниками питання не стосуються матеріалів даної справи.

Всеукраїнська громадська організація "Спілка підприємців малих, середніх і приватизованих підприємств України" листом від 23.05.2016 № 129 (вх. Відділення від 27.05.2016 № 01-11-1441) повідомила, що не має заперечень та зауважень до змісту Подання.

Відповідно до частини першої статті 15 Закону України "Про захист економічної конкуренції", антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

Згідно з абзацом другим частини другої статті 15 Закону України "Про захист економічної конкуренції", антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема, визнаються дії, які полягають у встановленні обмежень на здійснення окремих видів діяльності, на виробництво, придбання чи реалізацію певних видів товарів.

Згідно з частиною третьою статті 15 Закону України "Про захист економічної конкуренції" вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого

самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Відповідно до пункту 3 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції" антиконкурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.

Отже, дії Київської міської ради, які полягають у прийнятті 17.03.2016 рішення № 237/237 "Про деякі питання розміщення тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності в м. Києві", відповідно до якого забороняється продаж алкогольних напоїв у тимчасових спорудах торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності в м. Києві (пункт 1 Рішення № 237/237) та забороняється в тимчасових спорудах торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності в м. Києві продаж алкогольних виробів на розлив, окрім пива (пункт 7 Рішення № 237/237) є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, яке передбачене пунктом 3 статті 50 та абзацом другим частини другої статті 15 Закону України "Про захист економічної конкуренції" у вигляді вчинення антиконкурентних дій органом місцевого самоврядування, що полягають у встановленні обмежень на здійснення окремих видів діяльності та реалізацію певних видів товарів.

У зв'язку з наведеним, керуючись статтями 7, 12¹ та 14 Закону України "Про Антимонопольний комітет України", статтею 48 Закону України "Про захист економічної конкуренції", пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482, пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами і доповненнями), адміністративна колегія Київського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, -

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати дії Київської міської ради (ідентифікаційний код 22883141), які полягають у прийнятті 17.03.2016 рішення № 237/237 "Про деякі питання розміщення тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності в м. Києві", відповідно до якого забороняється продаж алкогольних напоїв у тимчасових спорудах торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності в м. Києві (пункт 1 Рішення № 237/237) та забороняється в тимчасових спорудах торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності в м. Києві продаж алкогольних виробів на розлив, окрім пива (пункт 7 Рішення

№ 237/237), порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, яке передбачене пунктом 3 статті 50 та абзацом другим частини другої статті 15 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді вчинення антиконкурентних дій органом місцевого самоврядування, що полягають у встановленні обмежень на здійснення окремих видів діяльності та реалізацію певних видів товарів.

2. Київській міській раді (ідентифікаційний код 22883141) у місячний строк припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, яке зазначене у пункті 1 резолютивної частини цього Рішення, шляхом скасування пунктів 1 та 7 рішення від 17.03.2016 № 237/237 "Про деякі питання розміщення тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності в м. Києві".

Про виконання зобов'язань повідомити територіальне відділення протягом п'яти календарних днів з дня припинення порушень.

Відповідно до статті 60 Закону України "Про захист економічної конкуренції" рішення може бути оскаржено до господарського суду міста Києва у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова адміністративної колегії

ВІСНО
підпис

О. Хмельницький